

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 1. Filius non solùm omousios, sed etiam amœusios Patri rectè
dicitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

etque, qui superiora illa dicunt, anathemate excommuni-
mur; ut ostenderent dicta sua ista ex se mutuo pende-
re, & hoc ipsum eas voces præferre: & qui eas vo-
ces confessus fuerit, prorsus eandem sententiam con-
cepturum esse; contra vero, qui ita non sentirent,
sed illas calumniarentur, omnibus modis Christi ho-
sies apparituros.

Ex his obiter Nota. 1. Novum non esse, quod
hæretici, ad eludendas Ecclesiæ definitiones, easque
cum fūco & colore aliquo repudiandas, obscuritatem
illarum prætexant. 2. Hanc obscuritatis criminatio-
nem vanam esse & frivolam, nec definitionibus Ec-
clesiæ reluctantes ab inobedientiâ & schismatis crimi-
ne excusare posse; alioqui Scripturas divinas ob ea-
rum obscuritatem rejicere, & sacros Scriptores im-
pudè criminari possemus. Quod tamen singularis au-
daciæ est, & qualis non in Christianis, sed in solis
hæreticis reperitur. 3. Dato quod aliqua Ecclesiæ de-
finitio obscura sit, etiam tunc primum omnium in
obsequium Christi intellectum captivandum esse, de-
finitioni purè ac simpliciter acquiescendo: sicut, si
fideles esse volumus, Scripturas, quas ut divinas pro-
ponit nobis Ecclesia, ante omnia, quantumvis ob-
scurae sint, & interpretatione indigeant, ut divinas
suscipere debemus. 4. Definitionis Ecclesiæ, quæ no-
bis videtur obscura, interpretationem querendam non
esse ab Ecclesia per novam definitionem, quæ fortasse
nobis adhuc obscura, vel etiam obscurior videretur,
proindeque alia ulteriore explicanda foret; unde nul-
lus fieret finis in definitionibus: sed sufficere, si con-
sulantur pii & docti viri, quibus nullo tempore cap-
sit Ecclesia, & quorum iudicio standum est, ne iure
merito de nobis dicatur illud Apostoli: *Semper dis-
fidentes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes*,
5. Definitionem Ecclesiæ plerumque obscuram
videri iis tantum, qui hæresim ab Ecclesia damnatam
damnare nolunt, qua tamen semel sincerè damnata,
obscuritas omnis illicò evanesceret, omniaque illis
plana & aperta evaderent. Plerumque igitur prætex-
ta ista definitionis obscuritas aliud non est, quam vo-
luntaria mentis cœcitas in hominibus addictis errori,
quem proinde amant perditè, & loco veritatis, spre-
to Ecclesiæ iudicio, imò & contempto conscientia
reclamantis stimulo, retinere volunt.

Ad 3. Respondet S. Athanasius, sicut voces Filii
& Patris ab humanis ad divina transferuntur, seclis
imperfectioribus, quibusculum rationes patris & fi-
lii reperiuntur in humanis; ita Consubstantialis no-
men ab humanis ad divina, seclis imperfectioribus,
quibusculum in humanis pater & filius consubstantiales
sunt, transferri; neque potiorē rationem esse, cur
voces Patris & Filii, cum de Personis divinis dieun-
tur, accipiantur incorporaliter, & non sic quoque
accipiantur Consubstantialis nomen, cum etiam dicitur
de Personis divinis. Quod à S. Doctore rectè dic-
tum esse, probatur ex eo quod in divinis, sicut &
in humanis, necesse sit, Filium Patri consubstantia-
lem esse ea ratione & eo modo, quo filius ejus est,
& est de substantia illius.

Hæc autem sunt verba S. Doctoris: *Ue cum fœ-
rum, seu filium, dicimus, non id de eo humano mo-
re intelligimus; & certi Patrem ejus Deum esse, non
corporales de eo inimus cogitationes, sed istius modi
exempla & dictiones aures quidem percipimus, inter-
rim tamen congruentes de Deo intellectus concipimus;
non enim Deus, ut homo: ita cum eum Consubstan-
tiale audimus, transcendere debemus omnem sen-
sum, & secundum divinam parabolam, intellectu-
aliter intelligere ea, quæ nobis apponuntur, ut cogno-
scamus non voluntate, aut adoptione, sed genuinum
esse Filium, verè ex Deo enatum, uti vitam ex fon-
te, & splendorem ex luce. Alioqui quæ ratio esset,
cur has voces fœrum & filium non corporaliter, Con-
substantialem verò quasi de corporibus intelligere ve-
limus? præsertim cum non de alia atque alio ista re-
ferantur, sed de quo fœrus, seu filius, de eodem quo-
que vox Consubstantialis predicatur.*

Ad 4. Respondet, ad hoc ut unus sit alteri con-

substantialis, frustra requiri eamque aliquam sub-
stantiam præsubjectam, ex qua sint enati; sed satis
esse, si unus ex altero verè natus sit, sive ex eo alii
etiam nati sint, sive non. Cum enim is, qui geni-
tus est, hoc ipso quod genitus est, non possit non
esse naturæ omnino similis cum eo, à quo genitus
est; qui genitus est, hoc ipso quod genitus est, non
potest non esse consubstantialis substantiæ, quæ ipsum
genuit, sive alios etiam genuerit, sive non. Quod
si quilibet, inquit, substantiæ genitrici suæ consub-
stantialis est, cum id certè quod ex alio nascitur, ei,
quod ipsum gignit, simile sit, non opus erit, ut re-
quiramus tres substantias, sed id solum perverstigan-
dum est, an hoc ex illo verè natum sit. Nam etsi con-
tingat non esse duos fratres, sed tantummodo unum ex
illa substantia gigni, non propterea quia alter natus
non est, is qui genitus est, alterius substantiæ dici po-
terit; sed solus cum sit, aequè habendus est genitori
suo consubstantialis; alioqui quid diceremus de filia
Jephthæ, quæ unigenita erat? aut de filio Viduæ, quem
Dominus à morte excitavit? cum ipse fratrem non
haberet, sed unicus esset. At uterque propterea pa-
renti suo consubstantialis non erat? imò omnibus mo-
dis erant, quia liberi erant, & hoc proprium libe-
rorum est erga parentes suos.

ARTICULUS VI.

Utrum inter se pugnent omousion & omœusion: ita
ut si Filius rectè dicatur omousios Patri, non
possit rectè dici ei omœusios, aut vicissim.

RESPONSIO I.

Filius non solum omousios, sed etiam omœusios Patri
rectè dicitur.

P Rob. Nam 1. Apostolus dicit Filium esse *imaginem*
Dei invisibilis, & figuram substantiæ ejus. At
imago & figura vel similis est prototypo, vel non est
imago & figura: imaginis enim & figuræ essentialis
est prototypum exprimere, nec illud exprimere po-
test absque similitudine. 2. S. Alexander Alexandrinus
Episcopus in sua ad cognominem Constantinopolitanum
Episcopum epist. illud: *Ego & Pater unum sumus*, à Christo dictum esse ait, quod ita natus sit Fi-
lius, ut paternam effigiem exactè retineat, ut qui om-
nimodam ipsius naturæ suæ similitudinem expresserit,
ac sit nulla re discrepans imago Patris, & prototypi
expressa figura. 3. S. Athanasius sic loquitur orat. 3.
contra Arianos: *Principio institum fuit in cuiusque
animo, & sempiternum Deum habere Filium Ver-
bum, sapientiam, virtutem; atque hæc esse ipsius ima-
ginem & splendorem. Ex his porro, quæ dicta sunt,
oritur ut semper (Filius) sit ex Patre, ut sit sub-
stantia similis ei, qui genuit*. 4. Episcopi Gallicani
in sua ad Orientales Synodica hæc scribunt: *Simili-
tudinem quoque ejus ad Deum Patrem non inviti au-
dientes; quippe cum imago invisibilis Dei sit. Sed
eam solum similitudinem dignam ad Patrem intelli-
gentes, quæ veri Dei sit ad verum Deum, qualis
est vera similitudo in essentia, seu substantia: vero
enim Deo similis esse non potest in substantia, nisi
verus Deus*.

Accedit ratio convincens. Nam de ratione Filii
propriè dicti est, quod sit Patri similis in substantia.
Unde productio Filii, seu generatio, dicitur proces-
sus viventis à vivente in similitudinem naturæ. Atqui
Filius in divinis est Filius propriè dictus, seclis im-
perfectioribus, quæ in humanis reperiuntur. Ergo,
&c. Hoc argumentum suggerit S. Athanasius orat. 3.
contra Arianos, cum ait: *Quod æternus sit Rex Chri-
stus, ex superioribus patet, neque est, qui super ea
re controversiam moveat; cum enim sit Filius Dei,
sequitur ut sit similis Deo: cum verò sit similis Deo,
omnino necesse est, ut sit Dominus & Rex. Ipse enim,
inquit, qui vidit me, vidit & Patrem. Et Sanctus*
Hila-

Coloss. 1.

Hebr. 1.

Ap. Thend.
1. i. hist. c. 4.

a. ad Tim
688. 1.

ibid.

Hilarius lib. de Synodis, cum ait: *Et hoc est, verè esse filium, paternæ scilicet formæ veritatem coimaginate in se naturæ perfectæ similitudine retulisse.* Et S. Augustinus lib. 3. contra Maximinum cap. 15. ubi sic Arianos alloquitur: *Quem substantiam putatis habere diversam, plus eum dissimilem, quam similem dicitis, & omnino verum filium denegatis.* Ad veram igitur Filii rationem requirunt Patres similitudinem in natura, seu substantia.

RESPONSIO II.

Omoisson & Omoisson non opponuntur inter se, imò inter se convertuntur, sic ut Filius non possit esse *omoissios* Patri, quin ei quoque sit *omoissios*, & vicissim.

Prob. 1. Si Filius Patris similis est in substantia, verus Deus est. Nulla enim creatura Deo similis est, aut esse potest in substantia. Hinc S. Athanasius expositione fidei sic ait: *Omnia creavit Dei Verbum, ipsum tamen creaturam non est, sed genitum quiddam: nihil enim creaturarum quicquam condidit æquale aut simile sibi ipsi.* Et Orat. 2. contra Arian. *Reliqua omnia, ut quæ facta sunt, nihil simile habent ratione substantiæ cum suo creatore, sed extra eum sunt, gratia & voluntate per Verbum ejus condita, adeo ut rursus possint desinere, ubi ille, qui fecit, voluerit.* Et in epistola de sententia Dionysii Alexandrini: *Quæcumque verba Filium alienum à Patre ostendunt, ea de illo ob carnem, quam propter nos gestavit, dicta fuere: creatura enim aliena peregrinaque sunt à natura Dei.* Atqui si Filius verus Deus est, unius & ejusdem est substantiæ cum Patre: nam si Filius verus Deus est, unus est Deus cum Patre, proindeque verus Deus est per eandem illam divinitatem, qua Pater est verus Deus. Ergo, &c.

Confirm. Si Filius Patri similis est in substantia, ei similis est secundum omnia, hoc est, secundum eternitatem, necessitatem existendi, immensitatem, omnipotentiam, & alia omnia attributa divina: attributa enim divina non superaddunt aliquid distinctum substantiæ divinæ, sed sunt realiter ipsa substantia divina. Ergo si Filius Patri similis est in substantia, creatura non est: creaturam enim Deo per omnia similem esse, evidenter repugnat. Ergo Deus est: nam vel est creatura, vel Deus; ac proinde si creatura non est, Deus est. Ergo cum Patre Deus unus est: non enim sunt plures Dii. Ergo cum Patre Deus est per divinitatem unam & eandem. Ergo Deus est per divinitatem Patris. Ergo Deus est per essentiam, naturam, substantiam Patris: divinitas enim Patris est ejus essentia, natura, substantia.

Confirm. iterum. Si Filius Patri similis est in substantia, æqualis est Patri (supple in substantia). Si æqualis est Patri, verus Deus est: nam Patri, qui verus est Deus, non potest esse æqualis, nisi qui verus Deus est. Si verus Deus est, Deus est per substantiam Patris: nam si Deus est, per id Deus est, per quod Pater est Deus. Si Deus est per substantiam Patris, habet substantiam Patris: non enim potest esse Deus per id quod non habet. Si habet substantiam Patris, una est utriusque substantia. Ergo à primo ad ultimum, si Filius Patri similis est in substantia, unam & eandem cum illo substantiam habet.

Hoc argumentum suggerit S. Hilarius lib. de Synodis, ubi sic loquitur: *Quæro quomodo possum alterum ad aliud nisi per similitudinem coquare? Aut numquid non idem est, esse similes, quod æquales? Si unum dico, habet & unicus suspensionem: si similem dixerero, habet indifferentis comparisonem. Non est æqualitas in dissimilibus... non sunt dissimiles, æquales. Et quid aliud possunt esse similes, quam æquales; cum in dissimilibus non sit æqualitas? Prædicantes itaque... similem Filium in omnibus Patri, nihil aliud quam æqualem prædicamus. Perfectæ æqualitatis significantium habet similitudo... similitudo res ipsas naturales coquat per similitudinem indifferentis essentia. Omnis itaque filius secundum naturalem naturam æqualitas patris est, quia est & similitudo na-*

tura... Similis est patri, filius patris est, ex eo natus est, per hoc solum piè potest, quod unum sint, prædicari... Si inter similitudinem & æqualitatem differre dicunt; quæro unde comparetur æqualitas: namque si secundum essentiam & virtutem & gloriam & tempus Patris Filius similis est, interrogo ex quo non videatur æqualis... Si naturam neque aliam, neque dissimilem ei, quem impassibiliter generabat, dedit, non potest aliam dedisse, nisi propriam. Ita similitudo proprietatis est, proprietatis æqualitas est, & æqualitas nihil differt. Quæ nihil differunt, unum sunt, non unione persone, sed æqualitate naturæ... Numquid similitudo non æqua est? Æqua planè, etiam si negemus: eadem enim similiter facit. Numquid similiter facta non eadem sunt? aut eadem non recipiunt æqualitatem? aut aliud aliquid inter simile differt & æquale; cum quæ similiter fiunt, eadem fieri intelligantur? nisi forte quicquam, quæ eadem sunt, negabit æqualia; ut quæ similia sunt, non dicantur æqualia: cum quæ similiter fiunt, non modo æqualia fieri, sed eadem prædicentur. Ita verè, æquè ac ingeniosè, Sanctus Hilarius.

Igitur juxta S. Hilarium, simile & æquale convertuntur. Quæ similia sunt, æqualia sunt, & vicissim quæ æqualia sunt, similia sunt: imò æqualia sunt, quia similia sunt. Ulterius, quæ æqualia sunt, quia nihil differunt, unum sunt; & ita quæ similia sunt, unum sunt. Ratio à priori est, quia similitudo consistit in indivisibili, nec suscipit majus & minus. Unde unum alteri non potest esse magis vel minus simile, & magis simile idem est ac minus dissimile, & minus simile idem ac magis dissimile. Dissimilitudo enim in indivisibili consistit, & majus ac minus suscipit. Pariter æquale consistit in indivisibili, nec suscipit majus & minus. Unde unum alteri æquale magis vel minus esse non potest, & magis æquale idem est ac minus inæquale, & minus æquale, idem ac magis inæquale: inæqualitas enim in indivisibili consistit, & majus ac minus suscipit. Nam inæquale est illud, quod recedit ab æqualitate: sicut dissimile est illud, quod recedit à similitudine. Potest autem inæquale magis vel minus ab æqualitate recedere: sicut dissimile potest magis vel minus recedere à similitudine. Hæc possent illustrari exemplo veritatis & falsitatis categoricæ.

Itaque ibi tantum est similitudo, ubi nulla est differentia; & ubi nulla est differentia, ibi æqualitas est; ac proinde ubi similitudo est, ibi est æqualitas; & vicissim ubi æqualitas est, ibi est similitudo; quia ubi est æqualitas, ibi nulla differentia est; & ubi nulla differentia est, ibi est similitudo. Convertuntur igitur inter se similitudo & æqualitas. Ulterius, quia ubi nulla differentia est, ibi est unitas; ubi est similitudo & æqualitas, ibi unitas est; & vicissim ubi est unitas, ibi similitudo & æqualitas est, quia ubi unitas est, ibi nulla est differentia. Convertuntur ergo inter se similitudo, æqualitas, & unitas.

Itaque si Filius Patri similis est in essentia, Patri æqualis est in essentia; & Patri æqualis est in essentia, unum & idem est cum illo in essentia. Similitudo enim significantiam habet perfectæ æqualitatis, & perfectæ æqualitatis perfectæ unitatis, ac proinde si similes sunt, perfectè æquales sunt; & si perfectè æquales sunt, perfectè unum sunt, non unitate persone, sed unitate essentia. Similitudo igitur, quam Filius habet cum Patre, coarquat illum Patri, sic ut Filius verè dicat, *Ego & Pater unum sumus.* Filius Patri æqualis est vi nativitatis suæ, quia vi nativitatis suæ procedit ab illo in similitudinem naturæ cum illo, & procedens in similitudinem naturæ cum illo, procedit in æqualitatem & identitatem naturæ cum illo. Unum piè prædicantur Pater & Filius, quia Filius ex Patre natus est, & verè Filius est; & ex Patre natus est, quia ab illo in similitudinem naturæ procedit. Si Filius Patri dissimilis non est in natura, & ita si Pater Filio non dedit naturam dissimilem, propriam dedit: omnis enim alia dissimilis esset. In divinis ergo similitudo in natura proprietatis est; proprietatis in natura, in natura æqualitas; æqualitas verò in natura, omnem in natura.